

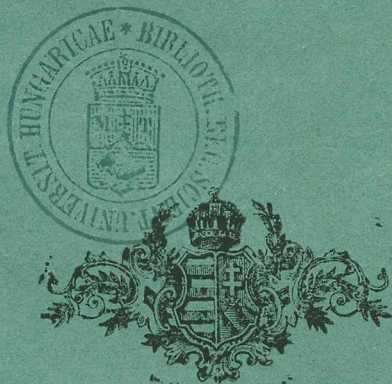
UTASÍTÁS

A

„TISZA“ BIZTOSÍTÓ- ÉS JELZÁLOG-BANK

ÜGYNÖKEI SZÁMÁRA.

A JÉGBIZTOSÍTÁSI ÜZLETÁGBAN.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1873. M^r.

562720

UTASÍTÁS

A

„TISZA“ BIZTOSÍTÓ- ÉS JELZÁLOG-BANK

ÜGYNÖKEI SZÁMÁRA.

A JÉGBIZTOSÍTÁSI ÜZLETÁGBAN.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1873. Mr.

KNY-19-00837

1. §. A társulat üzleti alapelvei.

A társulat az általa meghatározott általános biztosítási feltételekhez képest, — melyek más társulatokénál előnyösebbek — jég kár elleni biztosításra elfogad kalász- hüvelyes- és olajnövényeket, továbbá tengerit, magvakat, szőlőt, komlót és dohányt, valamint minden hasznos terményeket — a gyümölcs kizárásával. A biztosítás után járó díj a biztosítási összeg után százalék szerint számíttatik. — A díj-százalék azután a biztosított termény-nem és a vidéki jégveszélyességéhez képest a lehető legolcsóbban állapíttatik meg. — Kár esetén a bank igyekezend a valódi kár összeget lelkiismeretesen kipuhatolni és általán minden irányban a legnagyobb méltányossággal járni el.

A társulat a kártérítési összeget a kárfölvétel után, a biztosítási kötvény feltételek 25. §. értelméhez képest, a kárvallottnak egyszerre, teljesen minden hiánynélkül kifizeti — jótállván a szenvedett kárért az egész alaptőkéjével.

Ebben áll tehát a „Tisza“ biztosító- és jelzálogbank előnye, a többi, kölcsönösség elvére fektetett jégbiztosító társulatoké felett. Ezek ugyanis a biztosítékul szolgáló alaptőke hiánya miatt káraikat csak az évi díjbevételekből fedezhetik, és ha ez a károk kifizetésére nem elegendő: a kárvallottak csak részleges kártérítést kapnak. E körülménynél fogva a legtöbb biztosító-intézet jégkárait csak télen egyenliti ki, mert csak a biztosítások lejáratát után határozható meg, vajjon a károk teljesen kifizethetők-e, vagy mily részben? Ebből aztán a biztosított félre azon kettős hátrány hárul, hogy befizetett díjáért káranak teljes megtérítése kockáztatik, és a későn törtéendő kifizetés által gazdálkodásának rendes vitelében akadályozva van.

A szervezés.

2. §. a) A vezérügynökségek.

A társulat összes üzleti terét helyiközpontokra u. m. képviselő-ségekre és vezérügynökségekre osztotta be.

A képviselőségek és vezérügynökségek saját kerületükben jogérvényesen állíthatnak ki kötvényeket és a társulat irányában, az ügynököktől bevett díjakért felelősök. Ennélfogva az ügynöki pénztár bármikori megvizsgálására és átvételére mindenkor fölvannak hatalmazva.

A képviselőségeknek és vezérügynökségeknek továbbá hatalmukban áll az ügynököt, ha annak kezelése az intézetre káros befolyással lenne, állásától azonnal — minden előleges felmondás nélkül — felfüggeszteni és tőle az összes levelezést, könyveket és az intézet tulajdonát képező ingóságokat elvenni; végre a képviselőségek és vezérügynökségek hatásköréhez tartozik a kerületükben előforduló károk rendezése és a társulat által utalványozott kártérítési összeg kifizetése iránti intézkedés.

3. §. b) Az ügynökök.

Az ügynökök arra hivatvák, hogy a biztosítási üzletet a helyi központok és a közönség közt közvetítsék, vagy is a biztosítási bevallásokat elfogadják és ezeket kötvény kiállítására végett az illető helyi központ rendelkezése alá terjesszék. — Állásuknak jelentősége tehát ebből ki tűnik, mert tevékenységüktől tétetik főleg függővé az üzlet kiterjesztése és emelése. A folytonos személyes buzdítás és a gazda közönséggel való gyakori érintkezés, valamint ügyes és tapintatos tevékenység által érhetik el, hogy az intézet részére számos biztosítást eszközölhessenek.

Elismerjük ugyan, miszerint ez idő és fáradságba kerülend; azonban egy néhány év után — ha tevékenységük nem csökkent — terjedelmes üzletkörükben fáradozásaikért méltó jutalmat találnak. Pontos üzletvezetés, tevékenység és a közönséggel tapintatos és észszerű bánás mód által a biztosítók száma évről évre szaporodik; — közönyösség és hanyagság ellenben az üzlet menetelére káros következményt eredményez.

Tevékenységüket ugyan rendszerint csak a vezérügynökség által kijelölt területen fejthetik ki; ezáltal azonban nincs ki zárva azon eshetőség, hogy biztosításokat más kerületben is ne eszközölhessenek, kivált azon esetben, ha némely biztosítást az ottani ügynöknek nehezen vagy épen egyáltalán megnyerni nem sikerülne. Természetes azonban, hogy ez esetben, az intézet képviselői között mindennemű surlódás meggátolandó.

Üzleti műveletükben kizárólag a képviselőséggel, illetőleg a ve-

zérügynökséggel érintkeznek, és csak is rendkívüli esetekben fordulhatnak közvetlenül az igazgatósághoz.

4. §. c) Felügyelők.

A felügyelőket az intézet az üzlet szervezésére s főkép biztosítások eszközzésére használja. — Feladatuk alkalmas egyéneket ügynökkül választani, azokat kinevezés végett az illető helyiközpontnak javaslatba hozni és végre őket a szükséges utasításokkal ellátni.

Az ügynökök a felügyelők által az üzlet vitelébe gyakorlatilag beavattatnak és a közönséggel való összeköttetésben lehetőleg támogattatnak.

Továbbá feladatuk a felügyelőknek az előforduló jégkárokat fölvenni, ha erre nézve az igazgatóságtól határozott utasítást kapnak. Minden történhető visszaélések elkerülése tekintetéből tanácsos az ügynököknek a felügyelőtől egy — az igazgatóság részéről kiállított meghatalmazást kérni, melyet ez bizonyly szivesen felmutat.

5. §. Ügynöki felszerelés.

E czim alatt meg küldetnek az ügynököknek :

a) Kerületükben érvényes biztosítási díjszabály (J. 17.) valamint a legmagasabb biztosítási árszabályzat, (J. 16.) és pedig az előbbihez az ügynököknek határozottan ragaszkodnia kell. — E díjszabály leszállítása a folyó évben semmi esetre sem eszközöltetik — még akkor sem, ha a versenytársulatok díjtételeinél magasabbak volnának.

b) Biztosítási bevallások és kötvények (J. 1) egy iven, melynek két első lapjára a bevallás irandó; a 3-dik lapra a kötvény állittatik ki s ennek hátlapjára az átalános kötvény feltételek nyomtatvák. Ezek megolvasására különösen fölkerjük az ügynök urakat.

c) Ideiglenes foglaló nyugták. (J. 5.)

d) Kárjelentő levelek (J. 3.)

e) Ügynöki napló (J. 2)

Ha e nyomtatványok bármelyike szükségeltetnék, az ügynök annak beszerzése végett az illető helyi központhoz kéretik fordulni.

Jegyzés. Az ügynök urak a jég biztosítási üzletágban bevett készpénzt a tűzbiztosítási pénztári könyvbe kéretnek bevezetni.

6. §. Az üzlet ismertetése és fölhívás biztosítások eszközzésére hirdlapok útján.

Az üzlet ismertetéséről és a hirdlapok útján a biztosításra leendő felhívásról a vezérügynökség gondoskodik.

Az ügynöknek tehát hirdlapban közzétételeket csak akkor szabad tenni, ha az a vezérügynöksége által föl hatalmaztatott. — Üzleti közleményeket pedig egyáltalán nem bocsájthat az ügynök sajtó alá, a nélkül, hogy arra a vezérügynökség előleges jóváhagyását ki ne nyerte légyen.

Biztosítási bevallás és kötvény.

7. §. a) Átalánosságban.

A bevallási nyomtatvány (J. 1.) ezen ügynöki utasításhoz csatolt A. minta szerint 2 példányban kiállítva az illető képviselőséghez vagy vezérügynökséghez az ügynök által beküldendő.

A bevallási űrlapok a lehetőségig pontosan, tisztán és könnyen áttekinthetően töltendő ki.

Ha a bevallási mintát a fél maga töltötte volna be, ez az ügynök által megvizsgálandó, és a féllel történt értekezés folytán mindennemű pontatlanság avagy hiányosság eltávolítandó.

Különböen mind az intézetre, mind a gazda közönségre nézve kívánatosabb ha az ügynök urak ezen űrlapok kitöltését a félbevallása alapján maguk eszközlik.

8. §. b) Kitől fogadható el biztosítás?

Biztosítás elfogadtatik a tulajdonostól, bérlőtől, és haszonélvezőtől.

9. §. c) Időtartam melyre a biztosítás köthető.

A biztosítás mindenkor csak a folyó aratási időnyre és nem hosszabb időre köthető.

10. §. d) A földbirtokok fölsorolása, azok megnevezése terjedelme, terményneme, remélhető aratási jövedelme és a biztosított összeg részletezése a biztosítási bevallásban.

A földbirtok körülírása a biztosítási bevallásban a szomszéd birtokosok nevei fölemlítése mellett oly pontosan jelölendő meg, hogy tévedés elő ne fordulhasson.

A földrész területe (a beültetett rész) a termény neme, továbbá a remélhető termény mennyiség és végre a biztosítandó összeg minden egyes földbirtoknál vagy ha egy és ugyanazon birtokon több termény nem vettetik — minden földtáblánál külön adandó fel. Ha vegyes termény biztosítatik, akkor ki kell nyilatkoztatni, hogy mily termények azok.

Ha a biztosítás több községi területre terjed ki — az egyes községhez tartozó telek terménye egymás után vallandó be és biztosítási összege összeadandó.

11. §. e) Biztosítási tárgyak.

Szabadságában áll a biztosító félnek tulajdonát képező terményét nem csak egész értékben, de részben is biztosítani; mindazon által köteles az ált. bizt. feltételek 10. §-sa értelmében összes egy nemű terményeit biztosítás végett feladni. E szerint mindenkinek szabadságában áll, például, csupán buzáját biztosítani, de ez esetben köteles a biztosítást mindazon földrészre kiterjeszteni, mely buzával van bevetve.

E határozat szoros megtartása annyival is inkább szükséges, mert az általános biztosítási feltételek 23. §-hoz képest annak figyelembe nem vétele, a kártérítési öszlet elvesztését vonja maga után.

12. §. f) Jégvert termények kizáratása.

A biztosítási kötvény feltételek 11. és 23. §-ában az határozattik, miszerint oly termények, melyek a folyó évben már jég által verettek, biztosításra el nem fogadtatnak. Azon esetben, hogy ha a biztosítási bevallásnál szándékosan elhallgattatik a biztosítandó terményen már történt kár, vagy a biztosítás csupán azon okból ajánltatik, hogy az előbbi jégkárért az illető kárpótlást nyerjen, és ez által az intézetet megkárosítsa: a fentidézett §§. szigora fog alkalmazni.

zásba vétetni. — Megtörténik ugyanis, hogy némely biztosító a biztosítás előtt szenvedett kárát, biztosítás után történnék jelenti föl, azon feltevésben, hogy nem lesz megítélhető, hogy a kár valljon valóban a biztosítás után vagy az előtt történt-e?

Miután ennek kipuhatolása csakugyan sok nehézségekbe ütközik, kivált ha a biztosított földbirtok másodizben is jégverést szenved, ennél fogva fölkérjük tisztelt ügynökeinket, hogy a biztosítás fölvétele alkalmával maguknak tudomást szerezzenek arról, hogy valljon a biztosításra ajánlott földrészt jéverés ez évben nem érte-e? és ha e tekintetben bármi gyanujok lenne, a biztosítást inkább el se fogadják.

A legnagyobb óvatosság ajánlatik erre nézve, kivált akkor, midőn biztosítás már késő időszakban ajánlatik.

13. §. g) A remélhető aratási jövedelem bevallása.

A remélhető aratási jövedelemnek minden egyes földtábla után leendő meghatározása a félre bizatik ugyan, de azért mégis szükséges, hogy az ügynökök a környék átlagos termelési képességéről maguknak tudomást szerezzenek a végett, hogy a bevallásnál megítélhessék, hogy valljon a kilátásba helyezett és bevallott jövedelem az átlagos terméstől nem tér-e feltűnőleg el?

A termelés tulbecslése csupán nagyobb díjfizetést, nem pedig előnyt von a félre nézve; mert az általános biztosítási föltételek 4. §-a értelmében a kértéritésre a valódi jövedelem szolgál zsinórmértékül, azaz intézetünk csupán a jég által okozott kármegtéritésére van kötelezve. Ellenkezőleg — ha t. i. a fél a termelési jövedelmet kevesebbre becsüli, ez hátrányára szolgál, mert káresetben, ha a jövedelem a bevallott értéknél magasabbnak tűnnék ki, mint a biztosítási bevallásban feladva lett: az utóbbi vétetik tekintetbe, így pl. ha 50 mérő buza biztosittatik, egész kár esetben, mindig az 50 mérő, — felényi károsulásnál azonban csak 25 mérő térítettik meg még azon esetben is, ha a jövedelem jégverés nélkül 100 mérőre rugott volna. E szerint az értéken alóli biztosítás azon hibás nézetre vezet gyakran a biztosítót, hogy csekély kártéritésben részesítettet — holott az magától értetik, miszerint a kár csak a biztosítás arányához mérten fog megtérítettetni. — Ennél fogva tanácsos, hogy a fél mindig a valósághoz hiven vallja be a reménylett aratási jövedelmet. Különben arra szigoruan ügyelni kell, hogy a biztosítandó aratási jövedelem a bevallás minden számában mérték vagy suly, tehát a termés minőségéhez képest

mérő, mázsa, akó és végre a szalmás élet biztosításánál szintén mázsa, kéve vagy keresztenként soroltassék fel.

A reménylhető aratási jövedelem részletezése nélkül csupán az összes érték szerinti biztosítás el nem fogadtathatik és az a helyiközpont által mindenkor vissza fog utasíttatni.

14. §. h) Legmagasabb biztosítási árak.

Az előbbieket nyomán, a szenvedett kár értékének kiszámítására nézve az ált. bizt. feltételek 4 §-a szerint a terményeknek a biztosítás alkalmával felvett ára lesz irányadó, még azon esetben is, ha a jégverés idejekor az árak emelkedtek, vagy éppen csökkentek. Ennélfogva, hogy a társaság attól megóva legyen, hogy a biztosító fél tulesigázott magas ár fölvétele által kár esetén ne nyeréskedjék: az ügynökök részére az illető helyi központ a jégbiztosítási időny alatt minden terménynemre nézve legmagasabb biztosítási árt határoz meg, melyen fölül biztosítani egyáltalán nem lehet.

15. §. i) A díjak kiszámítása.

A biztosítási bevallásban azon terménynemek, melyek egy és ugyanazon díj szerint biztosíttatnak, úgy állítandók össze, hogy pl. azon földtáblák, melyek kalász- és hüvelyes-, vagy azok, melyek olaj-növényekkel vetvék be, egymásután legyenek felsorolva.

E szerint feladata az ügynököknek, a nála levő árszabály szerint minden egyes koczkázati osztály biztosítási összege után — a biztosítási díjat kiszámítani.

16. §. j) Illetékek.

Illetékek fejében, a fél által készpénzben megtérítendő:

1) kezelési költség, mely $1\frac{0}{100}$, azaz, minden 100 frt után 10 kr, azon esetben t. i., ha a fél az összes biztosítási díjt készpénzben akarja kifizetni és $2\frac{0}{100}$, azaz, 100 frt után 20 kr., ha a fél a díjat váltóval kívánja fedezni.

2) kötvény- és bélyeg illeték, mely a díjszabályzatban megállapítva van.

3) Végre a bevalásnak a vezérügynökséghez leendő bérmentes beküldéseért 15 krnyi postaköltséget szintén a fél tartozik viselni.

17. §. A biztosítási díjak és illetékek beszedése.

Az ügynök, lehetőleg arra törekedjék, miszerint a díj és illetéket a fél a bevallás kiállításakor készpénzben azonnal egészen lefizesse; e cél elérésére tanácsos a felet figyelmeztetni, hogy a társaság kötelezettsége a bevallásnak a vezérügynökséghez beérkezése után következő nap déli 12 órájakor veszi kezdetét, azonesetben t. i. ha a fél a díjat előre lefizeti; míg ellenben foglalóadás mellett a biztosítás érvénye csak akkor kezdődik, midőn a díjhátrálék egészen kiegyenlítettett.

Azon összegről, melyet a fél a bevallás kiállításakor az ügynöknek készpénzben lefizet, ez utóbbitól ideiglenesen foglaló nyugtát (J. 5.) kap. **A bevallás nem vehető fel az ügynök által, a nélkül, hogy a biztosító fél foglalót ne adjon, melynek legalább az illetékeket tökéletesen fedezni kell.**

A biztosítási bevalláson a **fölvett foglaló rovata pontosan kitöltendő**, mivel az oly bevallások, melyeken e megjegyzés hiányzik, **figyelembe nem fognak vétetni**. Ha a kötvény visszaérkezése után kitűnnék, hogy az ideiglenes nyugta szerint kifizetett összeg a vezérügynökség által kiszámított díjnál kevesebb: a hiányt a fél azonnal fedezni tartozik; ellenkező esetben pedig, a netalán általa kifizetett többlet részére visszafizettetik. Az ideiglenes nyugta pedig a kötvény átszolgáltatása alkalmával a féltől minden esékben visszakövetelendő.

Ha a fél, a biztosítási díjat a bevallás alkalmával előre ki nem fizette: **a kötvény mindaddig nem kézbesíthető, míg a biztosító ebbeli kötelezettségének eleget nem tett.**

18. §. Utólagos biztosítás.

Utólagos biztosításnál, ha például, egy előbb nem biztosított termény-nem utólagosan ajánlatnék biztosításra, vagy már biztosított földbirtoknál a remélhető aratási jövedelem, illetőleg a biztosított összeg magasabbra tétetnék: az általános biztosítási feltételek 12. §-sa értelmében kell eljárni t. i. ilyen esetben egy új bevallás nyújtandó be, s az eljárás a 7. és 12. § szerint eszközöltetik.

Ugyanezen eljárás követendő akkor is, ha a földtáblák utólagosan más terménynyel vettetnének be, mint a melyre a biztosítás kötöttetett.

E két eset mindegyikében a kötvényre kell hivatkozni.

Itt világosan megjegyezzük, hogy ha az el-ő kötvény díj összege az új kötvényénél magasabb volna is, a különbség visszafizetésének hely nem adatik.

19. §. Káresetek.

Az általános biztosítási feltételek 14. § ához képest előforduló káresetnél ez, vagy a fél, vagy maga az ügynök által mindkét esetben azonban ajánlott levél útján jelentendő be az illető helyi központnak.

A kár felvételével, valamint a megállapított kártérítési összeg kifizetésével az ügynöknek semmi teendője, ha csak erre a helyi központ által föl nem hatalmaztatik. A kártérítési összeg kifizetésénél semmi nemű levonások nem történhetnek.

A fél csak a postaköltséget viseli; jutalék, vagy egyéb illetékek nem számíttathatnak fel a fél rovására. Ezen utasítás megtartására fölkérjük tisztelt ügynökeinket.

20. §. Ügynöki pénztár.

Az ügynöknek a biztosításból befolyt pénzt minden körülmények közt idegen tulajdonnak kell tekintenie; ennél fogva azt kiadása fedezésére föl nem használhatja.

Ha a készpénzbevétel a 25 frtot elérte, az illető helyi központhoz küldendő be; ezen eljárás követendő minden havi zárlatnál, még akkor is, ha a pénztári állomány ez összeget el nem érte volna is.

Minden pénzküldemény bérmentesítve küldendő be, s a hol lehetséges, posta utalvány útján.

21. §. Ügynöki napló.

Minden biztosítási bevallást, illetőleg kötvényt, az ügynök az erre készített ügynöki naplóba vezet be, és annak rovatait a mellékelt B. minta szerint tölti ki.

22. §. Ügynöki jutalék.

Az ügynököknek az intézetképviselétéért a társulat a térítvényben meghatározott százalékot biztosítja az általuk eszközölt tiszta díj bevételből.

23. §. Költségek és kiadások megtérítése.

E czim alatt az ügynöknek megtérítettik :

1) Az üzlet ösmertetésre vonatkozó hirlapi közzététel, ha ugyan is erre az ügynök a helyi központ által felhatalmaztatott.

2) Üzleti utazásoknál 3 forint napidij és ezenkívül még a kiadott utazási költség, — mindkettő azonban csak azon esetben ha erre az ügynök az illetékes intézeti közeg által megbízott. Utazási költségeknél, a mértföldek száma s az utazási mód tudtul adandó; ezenkívül fáradozásaiért külön díjazást nem igényelhet. — Ha az ügynök a képviselővel illetőleg külügyi titkárral, vagy valamelyik intézeti, felügyelővel utazik, az utazási és élelmezési költséget ez utóbbi fedezi, ki eziránt később az intézettel elszámol. — Ily esetben tehát az ügynök különös utazási költségre vagy napdjra igényt nem tarthat.

24. §. Az ügynökség átadása.

Az ügynök mindenkor fel van arra jogosítva, hogy a reá ruházott intézeti képviseletről lemondjon, mint szintén az intézet — illetőleg közegének szabadságában áll őt az ügynökség vitele alól bármikor felmenteni.

